

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการสิ้นสภาพสภาพพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 91
ชื่อผู้เขียน	ประวิทย์ พิทักษ์พันธุ์ราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชัย เลื่อนฉวี
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาแนวคิด ความเป็นมาของการตั้งพรรคการเมือง และวิเคราะห์บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 โดยศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของพรรคการเมืองไทยกับการสิ้นสภาพพรรคการเมือง รวมทั้งศึกษากระบวนการวินิจฉัยขององค์กรที่ทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดคดีพรรคการเมือง ในประเทศไทยและต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมืองกรณีการสิ้นสภาพพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

ผลการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมืองกรณีการสิ้นสภาพพรรคการเมืองของประเทศไทยพบปัญหา 3 ประการ กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง การสั่งให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพเนื่องจากสาเหตุที่พรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกลดลงเหลือไม่ถึง 5,000 คน ในระยะเวลา 1 ปี ซึ่งกฎหมายดังกล่าวการไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนในการจัดตั้งพรรคการเมืองและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและถือเป็นกรณีที่รัฐออกกฎหมายมาจำกัดสิทธิของประชาชนเกินสมควร จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมืองของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศสเปน ต่างก็ไม่มีกำหนดสาเหตุในการยุบพรรคการเมืองเนื่องจากมีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองลดลงไม่ถึง 5,000 คน

ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับองค์กรผู้มีอำนาจวินิจฉัยการสิ้นสภาพพรรคการเมือง เนื่องจากนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ทำหน้าที่สอบสวนข้อเท็จจริงเป็นประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยสั่งให้มีการยุบพรรคการเมือง

จึงเป็นกรณีที่ผู้ทำหน้าที่สอบสวนข้อเท็จจริงและผู้ทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดเป็นบุคคลคนเดียวกัน ถือเป็นการใช้อำนาจที่ขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจ

ประการที่สาม ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการสิ้นสภาพพรรคการเมืองในระหว่างเลือกตั้งที่ส่งผลกระทบต่อสมาชิกพรรคในการลงสมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 101 (3) กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสังกัดพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า 90 วัน ดังนั้นหากมีการสั่งให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพในระหว่างช่วงเวลา 90 วัน ก่อนวันที่สภาผู้แทนราษฎรครบวาระหรือนับแต่วันที่มีประกาศใช้พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกพรรคการเมืองที่พรรคถูกสั่งให้สิ้นสภาพพรรคการเมืองจะไม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้ เนื่องจากมีระยะเวลาในการสังกัดพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า 90 วัน จึงเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ข้อเสนอแนะของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังกล่าว ดังนี้

1) เห็นควรยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 91 ที่กำหนดเหตุแห่งการสิ้นสภาพพรรคการเมืองในกรณีจำนวนสมาชิกลดลงเหลือไม่ถึง 5,000 คน ภายในระยะเวลา 1 ปี

2) เห็นควรให้นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นหน่วยงานแยกออกมาจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง

3) เห็นควรแก้ไขเพิ่มพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 91 โดยห้ามมิให้นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพในช่วงเวลา 90 วัน ก่อนวันที่สภาผู้แทนราษฎรครบวาระหรือนับแต่วันที่มีประกาศใช้พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร

Thesis Title	Legal problems on the terminate of the political party as provided by article 91 of the Organic Act on Political Parties B.E.2007
Author	Prawit Pitakpunrach
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Pornchai Luernshavee
Department	Law
Academic Year	2012

ABSTRACT

The purpose of this thesis is study on concept, background on the form of political party and analysis the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2007 and the Organic Act on Political Parties B.E. 2007. Study on the development and terminate of the Kingdom of Thailand political party including judge proceeding's organization which has duty on arbitrate political party case in the Kingdom of Thailand and foreign, in order that, find the conclusion and recommendation to amendment law about the form of political party specified the terminate of political party case as provided by the Organic Act on Political Parties B.E. 2007.

It was found form studies that there are three problems on law about the form of political party specified the terminate of political party case in the Kingdom of Thailand.

First, the decision on terminate of political party due to the number of members of political party have reduced not less five-thousands during a period of one year. This decision is not conform with the intention of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2007 which provided that a person shall enjoy right and liberty to form a political party and to carry out political activities. It indicated that the government enacts law which limited person's right excessively. It was found form studies on law about the form of political party in the Federal Republic of German and the Kingdom of Spain that it does not provide cause of dissolve such political party due to the number of members of political party have reduced not less five-thousands.

The second, problem on organization which has the authority judge the terminate of political party. Because the political party registrar who has duty on investigate fact is the Chairperson of the Election Commission and the Election Commission has duty on arbitrate order

to dissolve such political party, so it makes a person who has duty on investigate fact and arbitrate is the same person. This use of power is incompatible with the separate of power rule.

And the third, legal problem on the terminate of political party during the period in which an election that effect on the candidate of political party in an election. Because the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2007, article 101(3) provided that the candidate in an election being a member of any and only one political party for a consecutive period of not less than ninety days up to the date of applying for candidacy in an election, so if the terminate political party order has occurred during a period of ninety days before the expiration of term of the House of Representatives day or counted as from the day on which such promulgate a Royal Decree on dissolve the House of Representatives, the member who political party has terminated cannot be a candidate in an election due to a consecutive period of is less than ninety days in new political party, it effects on right and liberty of person.

The recommendation of this thesis, I shall offer way to solve problems from above mentioned:

1. It shall revoke the Organic Act on Political Parties B.E. 2007, article 91 provided that the terminate of political party due to the number of members of political party have reduced not less five-thousands during a period of one year;

2. It shall provide that the political party registrar who has duty on investigate fact is an institution separate from the Election Commission;

3. It shall amendment the Organic Act on Political Parties B.E. 2007, article 91 that is to say the political party registrar shall not order to terminate political party during a period of ninety days before the expiration of term of the House of Representatives day or counted as from the day on which such promulgate a Royal Decree on dissolve the House of Representatives.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาของบุคคลหลายท่าน ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชัย เลื่อนฉวี เป็นอย่างสูงที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาแนะนำกำหนดแนวทางในการเขียน ซึ่งทำให้ผู้เขียนได้รับความรู้ทางวิชาการ คำแนะนำอันทรงคุณค่า ทำให้วิทยานิพนธ์บรรลุผลสำเร็จ ผู้เขียนจะระลึกถึงความกรุณาอย่างสูงของท่านตลอดไป

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ โลจายะและรองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตั่นศิริ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำและหลักกฎหมาย อันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหาวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งในความกรุณาของท่าน

ผู้เขียนขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตที่ได้กรุณาให้ทุนการศึกษาตลอดหลักสูตร ตลอดทั้งให้กำลังใจเป็นแรงผลักดันที่สำคัญ จนทำให้ประสบความสำเร็จในการเขียนวิทยานิพนธ์

ผู้เขียนขอขอบคุณ นายพสธร พันธุ์สุวรรณ นางสาวกนกกรักษ์ น้อยสัมฤทธิ์ นางสาวอาสินีพัฒน์ บัวสว่าง ที่ให้ข้อมูลและคอยช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์และขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ในคณะนิติศาสตร์ สาขามหาชน ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือตลอดมาในความสำเร็จครั้งนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณ นายฉัตรชัย เหล่ากรุงเก่า ในความมีน้ำใจที่ช่วยค้นหาข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จไปได้ด้วยดี

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณร้อยตำรวจตรี สุภชัย พิทักษ์พันธ์ราช และนางธัญพร พิทักษ์พันธ์ราช ผู้ให้กำเนิดและครอบครัวของผู้เขียนที่ให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการเรียนหลักสูตรปริญญาโทจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

หากมีข้อบกพร่องและผิดพลาดประการใดวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนต้องขออภัยเป็นอย่างสูงและขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ประวิทย์ พิทักษ์พันธ์ราช